

Buurtmozaïeken

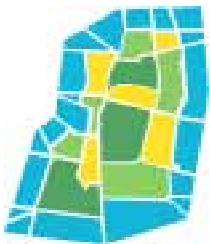
Terugblik
2007-2010
Community
Art
Amstelveen

Dit is een uitgave van Stichting Cardanus en 2VanKunst

Amstelveen
Maart 2010

www.buurtmozaïeken.nl
www.cardanus.nl
www.2vankunst.nl

Inleiding

In deze brochure presenteren we de resultaten van het Community Art project Buurtmozaïeken Amstelveen. Het project is nu twee jaar “onderweg”. We kunnen naast vooruitzien ook terugblikken op de inmiddels afgeronde projecten.

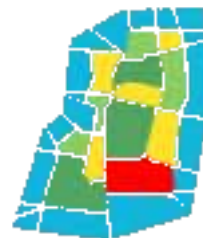
De doelstelling om bewoners (en kinderen) te laten samenwerken aan een kunstwerk in de vorm van een mozaïek is gehaald. Kunst stimuleert en inspireert mensen en de deelnemers leerden elkaar beter kennen en waarderen.

Met financiële bijdragen van het Oranje Fonds, Stichting Theo Janssen MOC en Gemeente kon in 2007 een aanvang worden gemaakt met de voorbereidingen. In februari 2008 werd in het Stadshart gestart en op 8 oktober 2008 vond de onthulling het mozaïekkunstwerk Het Lint plaats. Hierna was Keizer Karelpark aan de beurt. Op 5 februari 2009 werd het startschot gegeven. Het grote verschil met het Stadshart was dat de deelnemers van tevoren wisten wat voor kunstwerk het zou worden en waar het geplaatst zou worden. Op 24 juni verrichtte wethouder Frans Hellendall de openingshandeling van “De bank van iedereen”.

Een volgend project staat op het punt van beginnen, namelijk in de wijk Randwijk.

Team Buurtmozaïeken

Jeltje van Houten, Nicole van Buuren en Hans de Weers

Buurtmozaïeken Amstelveen

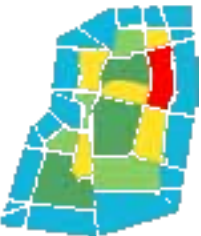
Het idee voor het project Buurtmozaïeken kwam in 2006 ter sprake bij de planvorming voor herinrichting van het dorpsplein in 't Oude Dorp. Samen kunst maken brengt mensen op alle niveaus dicht bij elkaar. In het project Buurtmozaïeken Amstelveen komen bewoners uit de wijk bij elkaar om samen met twee kunstenaars een kunstwerk te maken dat een plaats krijgt in hun eigen wijk.

De doelstelling van het project Buurtmozaïeken is om alle culturen die de basis vormen van onze leefgemeenschap, met elkaar kennis te laten maken. Via samenwerking aan het kunstwerk wordt de kans gegeven elkaar te leren kennen. Deelnemers kunnen hun verhaal kwijt, vertellen elkaar hun geschiedenis en verbazen zich over hun gemeenschappelijke ervaringen. De blijvende waarde van het project is een aantal kunstwerken voor de stad Amstelveen.

Doelstellingen van Buurtmozaïeken Amstelveen:

- Creativiteit bevorderen bij de deelnemers door gebruik te maken van mozaïek, een laagdrempelige techniek / kunstvorm die iedereen kan toepassen.
- Betrekken van inwoners bij de vormgeving van hun directe leefomgeving.
- Vergroten van zingeving en beeldwerking van kunst in de openbare ruimte.

Mozaïek is een kunstvorm die bestaat uit allemaal kleine afzonderlijke deeltjes die samen een nieuw geheel vormen. Deze kunstuiting staat dicht bij de mensen. Het geheel is overtuigend fraaiër, anders en meer dan de som der afzonderlijke delen. De symbolische betekenis van deze techniek is voor dit project en deze doelgroep overduidelijk.

Vera Hovenier-Groen

Deelnemer Buurtmozaïeken Stadshart

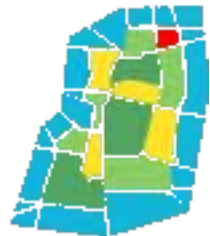
“Ik ben Vera Hovenier-Groen, 60 jaar en ik woon sinds 4 jaar in het Stadshart. Voor die tijd heb ik 32 jaar in Ter Aar gewoond. Ik heb mij opgegeven voor het project omdat ik al vaker mozaïeken had gemaakt. Ook heb ik een cursus mozaïeken gevolgd in Bodegraven.

Omdat ik mijn eigen huis niet vol wil zetten met alles wat ik maak, leek het mij leuk om samen met anderen iets in de buitenruimte te maken. Ik maak ook quilten, zoals een spreij, boxkleed en een plaid voor over de bank. Hierin verwerk ik bijzondere oude motieven. Ook schilder ik graag met acrylverf op middenformaat.

Het is heel leuk om in de groep te werken, omdat iedereen enthousiast zijn ideeën naar voren wil brengen. Ik houd me liever wat op de achtergrond en kijk graag hoe het proces verloopt. Maar als er iets naar voren komt wat ik echt niet mooi vind, dan maak ik dit wel kenbaar. De deelnemers kwamen enthousiast met tekeningen en ontwerpen, die uitgebreid werden besproken en tenslotte is hier een gezamenlijk ontwerp uit ontstaan, wat met enige aanpassingen heeft geleid tot het uiteindelijke ontwerp.

Dit ontwerp vind ik bijzonder mooi, hier hebben Jeltje en Nicole ook heel goed aan bijgedragen. De gekozen plek op de brugleuning aan het Dr. Lely plantsoen springt echt in het oog als je aan komt lopen.

Ik heb er veel zin in om aan het daadwerkelijk plakken van mozaïeksteentjes te beginnen. De voorgevormde mallen van polyester worden nu gemaakt en na de vakantie gaat de groep aan de slag. Ik kijk uit naar de eerste resultaten, want onder je eigen handen zie je een kunstwerk groeien.”

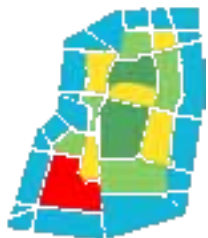

Community Art

Community art is een begrip uit de jaren zestig dat de laatste tijd steeds vaker opduikt in Nederland. De term community art werd voor het eerst gebruikt in Groot-Brittannië voor initiatieven van een groep kunstenaars die kunstprojecten voor de gemeenschap wilden opzetten. In Nederland verscheen de term voor het eerst in de cultuurnota 2005-2008.

Community art ontstaat als kunstenaars in de uitvoering van hun werk nauw samenwerken met specifieke groepen in de samenleving. Naast kunstzinnige uitgangspunten spelen ook sociale of maatschappelijke doelstellingen een rol.

Gemeenten komen steeds meer tot het inzicht dat kunst een goed middel is om de sociale cohesie te stimuleren. Kunst in de openbare ruimte is een onmisbaar element in het ontwikkelen van een leefbare stad, gericht op de leef- en belevingswereld van huidige en toekomstige bewoners. De openbare ruimte is de plek waar het collectieve leven plaatsvindt. Mensen ontmoeten, spelen, praten en werken met elkaar.

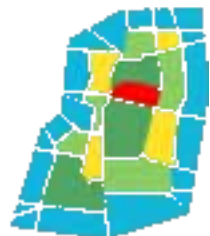
Frans Hellendal

Wethouder Cultuur Gemeente Amstelveen

“Een mozaïek bestaat uit vele kleine steentjes die samen een afbeelding vormen. Steentjes die los niets voorstellen, maar die samen een nieuw geheel vormen. U begrijpt de symboliek: in dit geval staat het voor al die bewoners die samen een wijk vormen.

Wat goed gelukt is, is het verbinden van professionele en amateurkunst. Dit was één van de doelen in het Amstelveense gemeentelijk cultuurplan van 2006. Hieruit is dit idee ontstaan.

Een andere doelstelling was dat bewoners meer invloed krijgen op hun eigen buurt. Kunst in de openbare ruimte inzetten als onmisbaar element in het ontwikkelen van een leefbare stad en daarom de bewoners betrekken bij de vormgeving van hun directe leefomgeving.”

Publiciteit

Een belangrijk onderdeel van het project Buurtmozaïeken is de publiciteit. Bij de start worden buurtbewoners via huis-aan-huisbrieven en oproepen in de plaatselijke media uitgenodigd deel te nemen. Tijdens het project is op de website (www.buurtmozaïeken.nl) de voortgang te volgen. Zowel bij het project in Stadshart als dat in Keizer Karelpark is tijdens de uitvoering een artikel verschenen in het Amstelveens Weekblad. Het spreekt voor zich dat aan de onthulling ruimschoots aandacht besteed is.

Een belangrijk medium is verder de wijkkrant die huis aan huis verspreid wordt in Amstelveen.

Alle publicaties zijn terug te vinden op de website.

Sponsors

Aan het project dragen de volgende sponsors bij:

Het Oranjefonds

De gemeente Amstelveen

Woongroep Holland

Rabobank

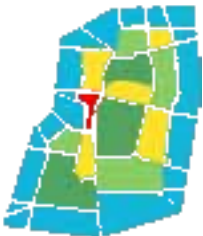
VSB fonds

MOC Stichting Theo Janssen

Wijkplatform Keizer Karelpark (kwaliteitsimpuls)

Piet Oudenaren van de firma Blauwhoff

Conny v.d. Wende van Tiles en Tools Mozaïekcentrum

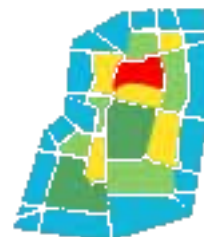

Paul Stolwijk

Voorzitter Wijkplatform Keizer Karelpark

“Aanvankelijk was ik erg sceptisch toen ik al die kant en klare stukjes mozaïek zag. Ik moet hierop terugkomen: het eindresultaat is fantastisch, dit hoor ik ook van andere buurtbewoners die aanvankelijk ook sceptisch waren. Het is een functioneel kunstwerk geworden, een aanwinst voor de wijk.

Keizer Karelpark is een mooie bank rijker waarin aangegeven wordt hoe belangrijk de saamhorigheid in de wijk is waar nog hard aan gewerkt moet worden. Deze bank laat zien wat er bereikt kan worden als er samengewerkt wordt.”

Bewoners betrokken

Een doelstelling van het project Buurtmozaïeken is om mensen samen te laten werken. Zij krijgen de kans om elkaar te leren kennen en waarderen. Het doel is dat de contacten ook buiten en na afloop van het project doorgaan. Als je samen bezig bent, ontwerpt en iets moois maakt, dat ook een plaats zal krijgen in je eigen woonomgeving, brengt dat alle deelnemers dichter bij elkaar en bij de stad.

Binnen het project Buurtmozaïeken bepalen bewoners zelf de vormgeving van het kunstwerk. Binnen de mogelijkheden zoeken zij een plaats in hun wijk voor het kunstwerk. Daarvoor gaan zij in overleg met de gemeente en andere betrokkenen in hun buurt zoals bijvoorbeeld het wijkplatform.

Ontwerp en uitvoering ligt in handen van de wijkbewoners. Ze worden daarbij ondersteund door professionele kunstenaars. Het eindresultaat wordt daarmee een kunstwerk van de wijk en door bewoners zelf gemaakt.

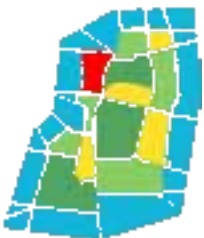
Iedereen uit de buurt waar het project gaat plaatsvinden, wordt op de hoogte gebracht, via de wijkkrant, het stadsblad en een huis-aan-huisbrief, dat er een kunstwerk voor en door de buurt gemaakt gaat worden.

Belangstellenden kunnen naar een informatieavond komen en zich opgeven om mee te doen.

Ook wordt gewerkt met schoolkinderen van de basisschool uit de buurt. In het lesprogramma wordt ruimte ingebouwd waarin de kinderen werken aan kleine mozaïekkunstwerkjes. Die krijgen later een plek in het grote kunstwerk.

Bovendien zijn andere groepen in de wijk betrokken zoals de bewoners van het seniorencomplex en een taal- en opvoedingsgroep waarin met name allochtone vrouwen deelnemen.

Tijdens de looptijd van een project kan de voortgang gevolgd worden via de website. Daar zijn verslagen te lezen van werkbijeenkomsten, interviews met deelnemers. En natuurlijk kan men via foto's een goed beeld krijgen van de gang van zaken tijdens het project.

Fatma Hamawandi

Deelnemer Buurtmozaïeken Keizer Karelpark

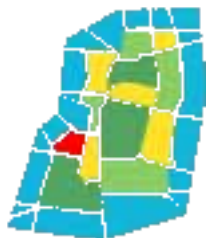
“Ik kreeg een kaartje in de brievenbus met alle gegevens en een telefoonnummer waar je je kon aanmelden. Ik heb gebeld en hoorde over de dag van de informatieavond. Ik ben er naar toe gegaan en hoorde over het project en vond het leuk.

Ik moest denken aan wat ik gezien heb ooit toen ik nog in Irak woonde. Mijn zusje zat op een soort huishoudschool, daar leer je alles voor het huishouden maar ook kunst. Zij heeft toen een schilderij van een vogel gemaakt, ze plakte het direct op een tegel. Bij het project in Amstelveen gaat het mozaïeken anders, via plakplastic, dat is wel heel anders.

De techniek van mozaïek trekt mij wel aan. Het is heel kleurig. Wij Koerden houden van kleuren, onze kleding zit vol met kleuren, de vlag van Koerdistan zit vol met kleuren.

Voor mij speelde ook een rol dat je samen met anderen iets voor je wijk gaat maken. Ik miste vriendinnen. Als je met anderen zoiets maakt dan zeg je eerder: Hallo! En daar was een plek om mensen te ontmoeten. Ik heb veel mensen leren kennen daardoor.

Ik vond het erg jammer dat het afgelopen was, ik ging het missen. Ik ben een mens die de dingen vast wil houden, ik laat niet snel dingen los. Dat doe ik niet alleen hiermee maar met alles. Als er weer zo'n project zou starten kunnen jullie me altijd vragen. Wij weten hoe het moet, anderen weten van niks, ha, ha, ha!”

Gauke Adamse

Landschapsarchitect gemeente Amstelveen

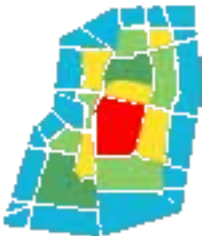
“Wat mij betreft is vooral de bank bij de Van der Hooplaan een succes en een voorbeeld voor een volgend project. Het voegt iets persoonlijks toe aan een ontmoetingsplek in de buurt, en het draagt ook bij aan het gebruik van de plek.

De renovatie van de plek bood een mooie kans voor samenwerking met het project, en dat vergroot de mogelijkheden om er iets moois van te maken.

Zoiets kan dus goed bij een plek voor kinderen, maar ook plekken voor ouderen zouden er geschikt voor kunnen zijn. Misschien kan het ook bij een school, waarbij buurtbewoners en scholieren samen een mozaïek maken?”

Het project brengt mensen uit de buurt met elkaar in contact en laat mensen met andere ogen naar hun buurt kijken.

Bij de speelbadjes aan de Lindenlaan is een prachtige bank gezet. De bank is met zichtbaar plezier gemaakt en maakt de hele plek mooier.”

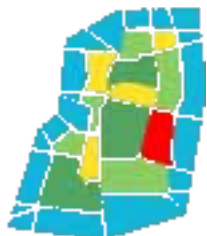

Coördinatie

Het initiatief voor het project Buurtmozaïeken Amstelveen is genomen door opbouwwerker Hans de Weers van Cardanus. Naar aanleiding van soortgelijke projecten elders in het land werd in eerste instantie gedacht aan een project in de wijk het Oude Dorp. Omdat de renovatie van het Dorpsplein in die wijk op zich laat wachten, zijn de eerste projecten uitgevoerd in twee andere wijken: het Stadshart en in Keizer Karelpark. Het Oude Dorp kan op een later moment aan de orde komen.

Cardanus zorgt voor financiering van het project via subsidies en sponsoring. Bovendien speelt de stichting een belangrijke rol in het betrekken van de verschillende bewonersgroepen in de wijken en de publiciteit.

Cardanus heeft verder gezorgd voor de werklocaties. Op dit moment is de locatie Buurtkamer aan de Van der Hooplaan beschikbaar.

Greet Kraan

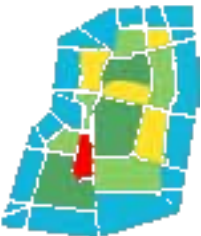
Deelnemer Buurtmozaïeken Keizer Karelpark

Ik hoorde van één van de kunstenaars over het project. Ik heb er toen over nagedacht en dacht: ik ga er gewoon heen, het is misschien wel een uitdaging. Ik heb nog nooit gemozaïekt, wie weet hoe leuk het is en het is in de buurt, waarom niet, dus toen ben ik naar de voorlichtingsavond gegaan.

Ik voelde me heel betrokken. Ook het moment van het arriveren van de bank ben ik langs gekomen. Dat zijn dingen daar kun je altijd later nog over vertellen, dat is zo leuk.

Als ik nu mijn kleinkinderen van school haal dan lopen we even langs de bank. Van de week was het ook zo grappig, het had gesneeuwd, mijn kleinkinderen zeiden: "Hé oma, kijk nou wat jammer, er ligt allemaal sneeuw op de bank! Zou hij niet kapot gaan?" Dus toen zijn ze al de sneeuw eraf gaan halen.

Het is echt een blikvanger, veel mensen zeggen nog steeds: daar heb je aan meege- werkt, hé?

Kunstenaars

De voorbereidingen en de afronding van het project en de begeleiding van de deelnemers is in handen van het bureau 2VanKunst (www.2VanKunst.nl), waarin de Amstelveense kunstenaars Jeltje van Houten en Nicole van Buuren hun gezamenlijke projecten uitvoeren.

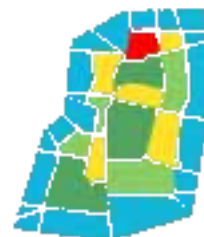
De kunstenaars brainstormen met de deelnemers over wat voor een kunstwerk zij graag in de buurt zouden willen realiseren, wat voor thema's er onder de deelnemers en in de buurt leven en vervolgens worden de ideeën met elkaar omgezet in een ontwerp. De kunstenaars treffen de voorbereidingen die nodig zijn voor het feitelijke mozaïeken en dan gaan de mensen aan de slag. Na het mozaïekwerk wordt er gelijmd en gevoegd, het kunstwerk naar zijn bestemming gebracht met behulp van de sponsors en tenslotte volgt de feestelijke onthulling met de deelnemers.

Nicole van Buuren en Jeltje van Houten

Beeldend kunstenaars van 2VanKunst

“Het leuke van het project buurtmozaïeken is, dat mensen in hun eigen buurt samen een kunstwerk maken voor hun buurt, dat dus ook breed gedragen wordt. Iedereen is er blij mee. Daarnaast brengt dit project mensen dichterbij elkaar, je maakt kennis met mensen, die je anders voorbij zou lopen. Je bent met elkaar aan het werk maar ondertussen leg je ook nieuwe contacten.”

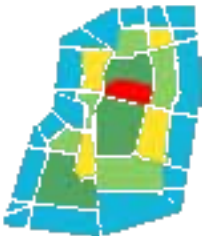
Het Lint

In oktober 2008 vond de onthulling plaats van *Het Lint* in de wijk Stadshart. Het Lint symboliseert een aantal thema's die verbeelden wat er gebeurt in het stadshart: er komen veel mensen, die lopen en winkelen, fietsen, van water en groen genieten en in huizen met rode daken wonen.

Het abstracte ontwerp aan de waterkant is door buurtbewoners gemaakt. De basisschoolleerlingen van Het Palet Noord hebben de schilderijtjes op de andere kant van de brug gemaakt, met dezelfde thema's.

De deelnemers aan het project hebben samen met de kunstenaars de locatie voorgedragen, het ontwerp gemaakt en uitgevoerd.

Een groot deel van het proces vond binnen in de werkruimte van het project plaats, maar ook buiten moest er nog veel gebeuren: de stroken tussen de verschillende delen van de brug moesten daar opgevuld worden met mozaïek en gevoegd worden.

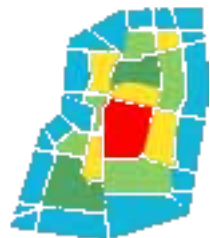
De bank van iedereen

In juni 2009 werd *De bank van iedereen* onthuld in de wijk Keizer Karelpark. Een toepasselijke naam voor dit kunstwerk dat midden in de wijk bij het gerenoveerde speelterrein tot stand is gekomen. Veel verschillende mensen uit de wijk zijn betrokken geweest bij het ontwerp en de uitvoering.

Het ontwerp bestaat uit dieren uit de wereldzeeën, omlijst met oosterse motieven. Aan het ontwerp is duidelijk te zien dat de deelnemers hun wortels hebben in verschillende culturen.

Aan dit project werkten schoolkinderen van basisschool Het Palet Zuid mee. Hun bijdragen hebben een plek gevonden in de zittingen van de bank.

De bank is nu het middelpunt waar in de zomer veel mensen elkaar ontmoeten bij de speeltoestellen en het speelbad.

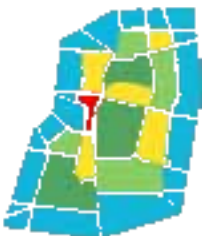
Hans de Weers

Opbouwwerker Cardanus

“In principe hebben de twee kunstenaars en bewoners die aan het project meewerkten carte blanche gekregen wat betreft de grootte en vormgeving van dit community art kunstproject. Er waren wel twee voorwaarden vooraf gesteld: het kunstwerk had wel een plafond wat betreft de kosten én de gemeente had het laatste woord waar het kunstwerk zou worden geplaatst.

Het Opbouwwerk van Cardanus vervult een sleutelfunctie bij de bevordering van de sociale cohesie in de wijk. De insteek bij dit intercultureel kunstproject is om de zelfredzaamheid, betrokkenheid van bewoners met elkaar en de participatie te vergroten. Samen kunst maken brengt mensen op alle niveaus dicht bij elkaar. De blijvende waarde van het project is een aantal kunstwerken met een symbolische functie, die een lange nawerking zal hebben bij iedereen die weet hoe ze zijn ontstaan.

In 2010 kan er nog een project in Randwijck worden uitgevoerd. Zelf ben ik ervan overtuigd dat hierna meer projecten kunnen worden gerealiseerd. Dit valt en staat met fondsenwerving. Bewoners enthousiast krijgen, lijkt me na deze twee succesvolle projecten geen probleem. ”

www.buurtmozaieken.nl

